

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dictamen Illustrissimi ac Reverendissimi P. Mag. Fr.
Gabrielis Adarzo de Santander, Episcopi Viglevanensis,
Ad Interrogata respondens Circa Exclusivam, quandoque
à Principibus interpositam, ne ...**

Adarzo, Gabriel

Francofurti, 1660

[§. II.] Tenetur invigilare Princeps ne in Pontificem eligatur, qui Pacem publicam profligabit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10517

Tenetur Princeps sollicitus esse, ne eligatur ille, de quo prudenter timet Pacem publicam profligaturum.

7. **D**ico tertio (& infertur ex dictis) etiam tenetur Princeps diligentiam apponere, ne ille eligatur in summum Pontificem, de quo prudenter timet, quod pacem publicam sui Regni profligabit inthronizatus. Conclusio hæc tradit illam præcautionem, ad quam Rectores tenentur ex Cicerone 1. *Offic. or.* & ex Ambrosio *lib. 1. de officijs, cap. 88.* quamque D. Thomas 2. 2. *quest. 49. art. 8.* extendit ad omnes homines, & dicit esse partem integram prudentiæ, & quod per illam vir prudens *sic eligit bonum, ut simul vitet malum: vel, ut docet in solut ad 3., vitat mala, aut facit quod minus noceant.* Vide Angelicum Præceptorem.

8. Probatur ergo Conclusio irrefragabili auctoritate S. Thomæ 2. 2. *quest. 40. art. 1. in corp.* ubi, postquam docuit devinctos esse Principes sua Regna tueri, subdit, agendo de defensione eorundem adversus Boni publici perturbatores, *Et sicut licitè defendunt Principes ea materiali gladio contra interiores perturbatores, dum malefactores puniunt, ita etiam gladio bellico ad eos pertinet*

Rem-

Rempubli- cam tueri ab exterioribus perturbatoribus. Vnde Principibus dicitur in Psalm 81. eripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate. Ergo secundum D. Thomam incumbit Principibus sua Regna tueri, non solum ab interioribus perturbatoribus, sed etiam ab exterioribus, id est, à non subditis: Ergo sicut tenetur punire subditos perturbatores pacis publicæ, ita similiter tenetur punire perturbatores non subditos gladio bellico, si prudenter iudicat eos suarum Provinciarum perturbatores: In præsentiarum autem gladius bellicus est Exclusiva, per quam impeditur perturbator ne fiat potentior adversus pacem publicam Regnorum Principis: & dare Exclusivam de illo, est eripere & liberare pauperem Rempubli- cam ab insidijs, seu à manu peccatoris.

Secundò probatur conclusio ratione: ille, qui tenetur apponere media pro obtentione alicujus finis, tenetur etiam eodem ipsissimo jure remove impedimenta contraria obtentioni finis, ex Arist. *l. b. 3. magnor. moral.* Vnde oritur quòd Christianus eo jure, quo tenetur ad excolendas virtutes cadentes sub præcepto, eodem jure tenetur vitare peccata, quæ obsunt earumdem virtutum prosecutioni: quia scilicet, non solum debet *eligere bonum, sed etiam reproba- re malum.* Ergo cum summus Pontifex ratione suæ

B

magnæ

magnæ jurisdictionis temporalis, & incomparabilis potestatis spiritualis, multum præponderet, si in hanc vel illam partem inclinaret, belli scilicet aut pacis, concordia aut discordia; sequitur quod Princeps præveniendò mala sui Regni, teneatur satagere, ne ille eligatur in summum Pontificem, de quo prudenter timet, quòd suo Regno erit nocivus, bella excitando, aut discordias fovendo.

10 Tertiò probatur Conclusio à paritate rationis: Nam si impugnatio electionis factæ de aliquo Officiali Republicæ est licita, & competit cuilibet de Republica; quia singuli de ea sunt Interesse habentes, ut docent Geminian. Felinus, Avendaño, Azevedo, Burgos de Paz, Matienzo, Bobadilla, quos sequuntur Barbosa, cap. circa, de elect. in 9. n. 12. Lezana consulto 13. n. 2. & 4. Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 50. n. 35. Ergo potiori jure Princeps, qui majus Interesse habet in pace publica sui Regni, poterit licitè, imò tenebitur, si potest (ut diximus num. 2. & 3.) opponere electioni, ne fiat de eo, quem prudenter timet nocivum fore paci publicæ sui Regni.

11 Dixi in conclusione, *pacem publicam sui Regni*, quia Princeps ad suos ligatur specialissimis titulis, nempe justitiæ, fidelitatis & charitatis, ut vidimus à num. 2. & deinceps: & per hoc non nego, imò affirmo, quòd Princi-

Principes, quos eisdem vinculis ligatos Ecclesiæ reperimus, teneantur satagere, ne ille eligatur in Pontificem, de quo prudenter timent pacem Ecclesiæ fore profligaturum.

Dixi præterea in Conclusionem, *si prudenter timet*, 12 quia si voluntariè, leviter vel absque urgente causa id faceret, illicitè faceret: & malignitate potius duceretur, quàm justitiâ, fidelitate & charitate.

§. III

Quæ gignere valeant prudentem timorem, quod aliquis Inthronizatus Paci publicæ sit futurus adversus?

SED emergit statim difficultas, quando scilicet 13 Princeps prudenter vereri poterit de aliquo Eminentissimo Cardinale, quòd si Pontificatum obtineat, infensus erit paci publicæ suarum Provinciarum? Quæ difficultas ab ipso Principe, qui Exclusivam repræsentat, evacuanda erat: quippe qui benè novit causas & motiva sui timoris: ut tamen meo muneri satisagam, aliquas apponam generales causas, si quarum fortassis una in facti sit contingentia. Moneo tamen, sic utique à me omnia dicenda, ut